

Onderzoeksmatig werken door academisch opgeleide leerkrachten.

JAN BAAN, LISA GAIKHORST, MONIQUE VOLMAN

Introductie

- Leerkracht basisschool
- Academisch opleider stichting Bijzonderwijs (Universitaire pabo van Amsterdam).
- Onderzoeker via de promotiebeurs voor leraren.

Inhoud

- Promotietraject
- Doel van het onderzoek
- Deelonderzoek 1
- Deelonderzoek 2
 - Onderzoeksmatig werken literatuur en praktijk
 - Bevorderende en belemmerende factoren, literatuur en praktijk.

Inleiding

Toenemende aandacht voor het ontwikkelen van een onderzoekende houding en het doen van onderzoek in lerarenopleidingen*

Oprichting academische pabo's: onderscheidend op het aanleren van theoretische kennis en vaardigheden met betrekking tot onderzoek.

(Reis-Jorge 2007; Dana & Yendol-Hoppey, 2009; Dunn, Harrison, & Coombe, 2008; Gray, 2013; Van der Wal-Maris, Geldens, & Beijaard, 2012; Wilegems, Congruera, Struyven en Engels, 2017;).

Doel van het onderzoek

In hoeverre en op welke manier dragen universitair opgeleide leerkrachten bij aan een onderzoekscultuur in het basisonderwijs?

- Kennis over deze ‘nieuwe’ groep leerkrachten die nu in het onderwijs werkzaam is.
- Kennis over wat er in opleidingen nodig is om studenten voor te bereiden op een manier van onderzoeksmatig werken waaraan behoefte is in de praktijk.
- Kennis over wat er in scholen nodig is om onderzoeksmatig werken te stimuleren.

Promotietraject

Vragen	Deelonderzoek 1 Vragenlijsten vergelijking Pabo	Deelonderzoek 2 Case studies	Deelonderzoek 3 Vragenlijsten
1. Onderzoekende houding	X		
2. Gelegenheid tot onderzoekmatig werken		X	X
3. Bevorderende en belemmerende factoren		X	X
4. Invloed op onderzoekscultuur		X	
5. Ontwikkeling onderzoekmatig werken		X	

Deelonderzoek 1: onderzoekende houding

- Enquête 260 studenten (regulier en universitair) competenties mbt een onderzoekende houding (Jacobi en van der Rijst, 2010).
- Analyse lesmateriaal.
- Interviews 3^e en 4^e jaars studenten.

*(Jacobi & van der Rijst 2010).

Resultaten deelonderzoek 1: enquête onderzoekende houding

Meervoudige variantieanalyse onder 260 studenten.

- Academische studenten scoren significant hoger op totaalscore van onderstaande variabelen. (F (6, 253) = 5.02, $p < .001$; Wilks' Lambda is .89; partial eta squared = .11(gemiddelde effect)).

deelscores	Aantal items	Regulier Gem.	Universitair Gem.	F	P	Effect-grootte
Kritisch willen zijn	10	6.95 (.147)	8.80 (407)*	18.190	> .000	0.066
Willen delen	9	8.13 (.067)	8.53 (.185)	4.185	.042	0.016
Willen weten en willen begrijpen	9	7.38 (.117)	8.07 (.323)	3.974	.047	0.015
Willen doorzetten	8	6.41 (.104)	6.87 (.288)	2.240	.136	0.009
Willen innoveren	7	5.78 (.098)	6.07 (.271)	.974	.325	0.004
Willen nemen van verantwoordelijkheid	6	5.25 (.066)	5.03 (.183)	1.260	.263	0.005

* $p = .008$, de overschrijdingswaarde is gecorrigeerd met de Bonferroni-correctiemethode

Resultaten deelonderzoek 1: interviews onderzoekende houding

- Vooral de kritische houding en het willen begrijpen.
 - Verschillende voorbeelden van praktijk situaties die ze verder zouden willen onderzoeken.
 - kritisch ten opzichte van praktijk.

‘Ik ga hierbij op zoek naar **literatuur** bij bepaalde problemen die ik bij kinderen zie. Ik probeer dan te kijken naar **signalen en kijk of ik tips** uit de literatuur kan vinden die hierbij kunnen aansluiten. Je moet **zelf** heel erg zoeken naar de aansluiting met de praktijk. Ik **probeer vervolgens bepaalde zaken uit** en kijk of dit **werkt**. Het is belangrijk dat je een **houding** hebt waarbij je **zelf op zoek gaat** naar wat je nodig hebt.’

Deelonderzoek 1: Interviews curriculum studie

- Curriculum, kwantitatief onderzoek vs kleinschalig praktijkgericht onderzoek.
- Studenten waarderen onderzoek vanuit de universiteit als kwalitatief beter onderzoek.

*‘Maar wat op de VU aan bod kwam **ligt dichterbij wat ik zelf versta** onder onderzoek doen. Op de pabo is het **vrij kleinschalig, niet significant** voor anderen, maar alleen op de school of klas van toepassing. Vanuit de **VU leer je een groter onderzoek opzetten** dat op een grotere situatie van toepassing is.’*

- Maar ook **kritisch** ten opzichte van **aansluiting praktijk**:

*‘Op de pabo is het heel praktisch, op de VU heel theoretisch en **daar zit niks tussen**. Het maken van deze **koppeling** was wel lastig, **na het eerste jaar kreeg ik hier een beetje meer vaardigheid in**’.*

Deelonderzoek 2

Onderzoeksmatig werken

- Veel verschillende visies op en vormen van onderzoeksmatig werken.
 - The broadest possible sense to encompass all forms of **practitioner inquiry** that involve **systematic, intentional, and self-critical inquiry** about one's work (Cochran-Smith & Lytle 1999: p. 22).
 - The teacher, or practitioner, reflects on a problem, **formulates a research question** or questions, **collects and analyses appropriate data** in order to answer the question/s, interprets the results in light of needed changes to be made, and makes changes to improve teaching and learning" (Ellis & Castle, 2010) p. 273).
- Doel:
 - Gericht op persoonlijke ontwikkeling.
 - Gebruik maken van onderzoekskennis.
 - Schoolontwikkeling door onderzoek.

Vormen van onderzoeksmatig werken

- Reflectie
 - Self study, (Hammilton Pinnegar, 2014; Hanley and Brown, 2016) Reflective practioner (Schön, 1996).
 - Data gericht werken, (Poortman, Schilkamp, 2016).
- Onderzoek gebruiken
 - Evidence based en Evidence informed research (Biesta, 2007; Nutley, Jung & Walter, 2008)
- Onderzoek doen (vooral in team)
 - Ontwerponderzoek, Lesson study, design based research (Sinai, Kaplan, & Flum, 2012; Zwart, Smith and Admiraal, 2015).
 - Action research (Zwart, Smith and Admiraal, 2015).

Deelonderzoek 2

Onderzoeksmatig werken

- Heel veel verschillende visies op en vormen van onderzoeksmatig werken.
 - The broadest possible sense to encompass all forms of practitioner inquiry that involve systematic, intentional, and self-critical inquiry about one's work (Cochran-Smith & Lytle 1999: p. 22).
 - The teacher, or practitioner, reflects on a problem, formulates a research question or questions, collects and analyses appropriate data in order to answer the question/s, interprets the results in light of needed changes to be made, and makes changes to improve teaching and learning" (Ellis & Castle, 2010) p. 273).
- Doel:
 - Gericht op persoonlijke ontwikkeling.
 - Gebruik maken van onderzoekskennis.
 - Schoolontwikkeling door onderzoek.

Resultaten onderzoeksmatig werken

Volgorde	Leerkrachten	Directies
1	Self study	Self study
2	Data gericht werken	Data gericht werken
3	Action research	Evidence based onderwijs
4	Evidence informed/ evidence based onderwijs	Action research
5		Evidence informed onderwijs
6	Lesson study	Design based research
7	Design based research	Lesson study

Voorlopig deelonderzoek 2

- Onderzoeksmatig werken door universitair opgeleide leerkrachten.
 - Onderzoeksbegeleider, coördinator etc.
 - Organiseren van studiedagen.
 - Reflectie: afnemen Vragenlijst interpersoonlijke leerkracht.
 - Data gericht: analyse data vreedzame school.
 - Gebruik maken van onderzoek: Omgang met gedragsproblemen of zoeken naar effectieve methodes, delen van literatuur.
 - Onderzoek in het team: zelfevaluatie rekenen, onderzoek naar implementatie PBS in onderzoeksteam.
 - Ontwerponderzoek, Ogo en IPC.
 - Kritisch/ veel vragen stellen.

Bevorderende en belemmerende factoren

(Geijssel, Krüger, Slegers, 2010; Zwart, Smith & Admiraal, 2015;).

- Tijd
- Samen met anderen
- Ondersteunend klimaat
- Kwaliteit begeleiding
- Eigenaarschap
- Toegang tot bronnen
- Schoolleiding
- Eigen vaardigheden

Resultaten Bevorderende en belemmerende factoren

Volgorde	Leerkrachten (n=10)	Directies (n=8)
1	Eigenaarschap	Schoolleiding
2	Schoolleiding	Ondersteunend klimaat
3	Tijd	Eigenaarschap
4	Ondersteunend klimaat	Eigen vaardigheden
5	Eigen vaardigheden	Kwaliteit begeleiding
6	Samen met anderen	Tijd
7	Kwaliteit begeleiding	Samen met anderen
8	Toegang tot bronnen	Toegang tot bronnen

Voorlopig deelonderzoek 2

- Eigenaarschap, veel vrijheid in lesgeven, ruimte voor eigen initiatieven.
- Duidelijke visie schoolleider of interim directie, hier niet mee bezig.
- Tijd in taken/uitgeroosterd maar meestal geen tijd voor.
- Positieve sfeer, delen van kennis of in team niet echt aandacht hiervoor.

“Ik denk dat je door onderzoek net als dat we nu doen met die onderzoeksgroepen, dat je daardoor echt tot iets moois kan komen wat echt tot ontwikkeling kan leiden in de school. Het fijne is dat dat niet altijd alleen door de directie gebeurt maar dat je juist als groep leerkrachten ervoor kan zorgen dat er beweging is, vooruitgang. Door onderzoek te doen gebeuren dingen, door enthousiasme gaan het jaar erop weer anderen meedoen. Dan blijft het vuurtje wakkeren zodat er vanuit het team zelf ontwikkeling is en blijf je niet stil staan.”

Voorlopig deelonderzoek 2

- Vaardigheden leerkrachten bevorderend, team minder.
- Kwaliteit begeleiding, niet altijd aanwezig, vaak op leerkrachtvaardigheden, niet op onderzoek doen.
- Toegang tot bronnen geen invloed.
- Overige factoren:
 - Startende leerkracht
 - Geen functie als onderzoekende leerkracht.

“Dus daar heb je vooral de positie nodig, of de erkenning. Dus nu weten sommige collega's wel dat ik een academische achtergrond via mijn opleiding. Maar dat betekent niet dat ik ook die positie heb op die school. Voor de rest ben ik gewoon startend leerkracht voor ze, en heb ik niet het gevoel dat de dingen die ik deel dat die ook echt landen. Of dat ze die echt waarderen.”

Vragen of opmerkingen
